

עובדות יסוד, הנחות יסוד והנחות עבודה לתורת הערכות לרעידת אדמה

עובדות יסוד

(הכוונה לאמיתות מקובלות בקרב במומחים)

1. רעידת אדמה שתחולל לאסון פתע רב נפגעים (אפר"נ), עלולה להתרחש בישראל בעוד שניות בסיכוי זהה לכך שתתרחש בעוד עשור או יובל. דחוף להיערך.
2. במקום בו התרחשה בעבר רעידת אדמה, תתרחש רעידת אדמה נוספת, בעוצמה דומה. בישראל התרחשו בעבר רעידות אדמה קטלניות והן תתרחשנה גם בעתיד. בלתי אפשרי לחזות מתי, היכן ובאיזה עוצמה תהיה רעידת האדמה הקטלנית הבאה, למרות שניתן לחזות הכין תתרחשנה רעידות אדמה חזקות ולשער את עוצמתן (כהבדל בין ידיעת "עונת השנה" וידיעת מזג האוויר ביום מסוים).
3. לאחר רעידת האדמה צפויות רעידות המשך - AFTERSHOCKS. רעידות ההמשך יכולות להיות חזקות ועלולות לגרום לנזקים נוספים.
4. היקף הנפגעים והנזקים יושפע מאד מעיתוי רעידת האדמה. (בשעות היום/ לילה, בימי חג או בימי עבודה וכו').
5. התמוטטות מבנים גורמת למרבית האבידות בנפש, עד כדי 2/3 מהקורבנות.
6. בהיערכות לרעידות אדמה ובשיקום לאחריהן למסד תפקיד מכריע. במענה ובשיקום-האנושי- הראשוני לאזרחים-מן-השורה תפקיד המכריע.

הנחות יסוד

(הכוונה לקביעות המבוססות על ניסיון אמפירי)

1. ניתן להעריך את תוצאות הרעידה ולהעריך את מיקום אזורי הסיכון.
2. רעידת אדמה חזקה עלולה לגרום בתוך עשרות שניות, לחללים, פצועים, נעדרים, פליטים ולנזקים בהיקפים גדולים ועל פני שטח נרחב. צפויה פגיעה בחלקים משטחה של המדינה (אך לא כולה). פריסת הקורבנות והיקף הנזק יהיה בלתי אחיד. יהיו אזורים שיספגו הרס כבד, בינוני או קל ויהיו אזורים שלא יינזקו כלל.
3. היערכות ומענה נכונים במסגרת הידע והמשאבים הקיימים, עשויה לצמצם בשיעור משמעותי את מספר הקורבנות והנזקים. נדרשת היערכות בדרג של הפרט, השכונה, הרשות המקומית, המחוז והמדינה.
4. כיווני הפעולה המובילים בהיערכות הם: הקפדה על בניה תקנית והדרכת האוכלוסייה להתמודדות עם תוצאות רעידת האדמה. אלה גם אלה צריכים להישען על הערכת סיכונים שמבוססת על היסטוריה של רעידות אדמה, ידע מדעי אוניברסאלי, בשילוב חזון.
5. מענה לרעידת אדמה יחייב פעולה משותפת ומתואמת של אזרחים-מן-השורה בסיוע כלל הגופים והארגונים, בין היתר של צה"ל, משטרת ישראל, משרדי הממשלה, מל"ח, הרשויות המקומיות ועוד, תוך ניצול כלל המשאבים והתשתיות של המדינה.
6. יהיה צורך בקבלת סיוע ממדינות ומארגונים בינ"ל שונים.

7. צפויה פגיעה בדרגות חומרה שונות בתשתיות חיוניות: חשמל, מים, ביוב, תקשורת, תחבורה, מערכת הבריאות. בשל הפגיעה במערכות התשתית, במיוחד במערכת התקשורת, צפוי קושי ביצירת תמונת מצב מלאה, נכונה וברורה.
8. צפויה פגיעה בכל מערכות החיים ובמרבית מערך השירותים הניתנים לאזרח בזירת האפר"נ, כולל שירותי החירום: שירותי חילוץ והצלה, עזרה ראשונה רפואית וטיפול רפואי דפניטיבי, סעד, מזון ומצרכים חיוניים, שירותי תחבורה, שיכון, בנקאות ומסחר ועוד.
9. צפויות שריפות.
10. צפויה פגיעה במתקנים המכילים חומרים מסוכנים.

הנחות עבודה

(הכוונה לקביעות שמוינן ונבחרו על בסיס עובדות היסוד והנחות היסוד; אלו החלטות ממסדיות, מנהליות, שמטרתן להוות מצפן, לכוון ולמקד את תחומי העשייה)

1. צפויים פערים גדולים מאד, ביכולת מתן שירות לאוכלוסייה בכל התחומים. בלתי אפשרי לגשר על פערים אלו בשיטות פעולה שגרתיות. יש לשנות תפיסת הפעלה, יש לקבוע רמות שירות (סטנדרטים) נחותות מהמקובל ברגיעה או במלחמה.
2. תושבים יעדיפו להישאר בקרבת בתיהם (גם אם זה נהרס), לפחות ביממות הראשונות שלאחר רעידת האדמה.
3. תושבים יזדקקו לסיוע במקום חנייתם, באספקת צרכים בסיסיים – עורקי חיים- מים, מזון, מחסה, תמיכה רפואית ונפשית, דמי כיס, מידע, איחוד משפחות.
4. צפוי מחסור קיצוני בכוח אדם מקצועי ומיומן, לפחות במאות השעות הראשונות (נפגעו או הלכו לטפל בקרוביהם). מנגד, צפויים מתנדבים רבים (חלקם בעלי יכולות מקצועיות, אך לרוב בעלי מיומנות בסיסית או "פועלים פשוטים") ותרומות רבות של משאבים ואמצעים.
5. צפויים חללים, אלמונים ונעדרים רבים.
6. צפוי מעבר של פלשתינאים משטחי איו"ש וחבל עזה לישראל.
7. צפויים קשיים גדולים בתקשורת ובהידברות בין גופי המענה, בעשרות השעות העוקבות לאחר רעידת האדמה, במידה שמטילה ספק בתועלת שבתמונת המצב הלאומית שתצטבר במפקדות השדה. כתוצאה, אזרחים ושירותי הצלה מקומיים יצטרכו לפעול במתכונת עצמאית, מבזרת עד מנותקת, מהמפקדות הממונות הבכירות.